

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel VIII. Hoe die Geusen op't Casteel zijn ghetrocken, ende hoe sy met die daerop waren, hebben gheleest.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

CAPITTEL VIII.

Hoe de Geusen op't Casteel zijn ghetrocken,
ende hoe sy met die daer op waren, hebben
gheleest.

Gheduerende de t'samen-sprake metten vy-
gandt / siende de Gardiaen vande Minder-
broeders dat t' Casteel haest soude ouer-ghegheuen
worden / soo heeft hy het habijt sijner religie we-
der-om aen-ghetoghen / ghelyck oock deur sijnen
raedt deden de andere broeders. Want sy meesten-
deel al hen gheestelijck habijt hadden upt-ghe-
daen / op dat sy gheson zijnde vande ketters in het
habijt / d'welck hen soo seer teghen-standt / niet en
souden schijnen hen seluen te willen in perijckel stel-
len : maer principelijck daer-om / op dat ter wijlen
sy besigh waren metten anderen om t' Casteel te be-
schermen ghesien sijnde / niet en souden gheschoten
worden meer als d'ander / maer souden al-soo goedt
en quaedt hebben als de reste. Oock daer en is noch
wet noch ordinantie / waer deur verboden wordt
sijn habijt te veranderen / als den op-rechten nootd
sulcks vercyscht. Daer-en-bouen soo hadden sy hier
al exempel ghenoech / oock van henne religie.
Wat die vijf Martelaers / Minder-broeders / die in t'
iaer 1220. als S. Franciscus noch in t' leuen was /
vande Sarracenen om-ghebraght zijn / doen sy nae
de landen reysden om t' Christen ghelooue te predi-
ken / op dat sy daer te beter souden moghen gheraec-
ken / hebben wereldlijcke cleederen aen-gedaen /
ende deur eenen tijdt hen gheestelijcke habjten ver-
borghen. Vande welke Franciscus naerder-handt
sprak doen hy de tydinghe van hen Martprie ver-
staen

staen hadde: Nu magh ick waerachtelijck segghen dat ick vijf broeders hebbe. Maer als de vbrandt nu op't Casteel soude comen / die lichtelijck (als stercker wesende) soude hebben comen elken van hen vast houden ende onder-kennen / soo en hebben de gheestelijcke mannen t'habijt van hen religie niet voorzder willen simuleren oft bozghen / wel denckende dat sy ter-stondt om t' Catholijck gelooue souden moeten strijden. Henne clederren dan aen-gemē hebende / hebben sy d'een den anderen opder Catholycker maniere hen sonden ghebiecht / den vbrandt verwachtende / op dat sy deur de versoeninghe ouer henne misdaden / al waren sy licht ende cleyn / met lupuerder herten bequamer souden zijn om den wyceden op-val der ketters te verzaeghen. Dit hebben oock sommighe Godt-vruchtighe Catholijcken naer-ghevolgt / den welken oock Heer Nicolaes de Pastoor heeft uyt-gheericht t'heyligh Sacrament des lichaems Christi / d'welck sy met groote sozgh-vuldighcydt uyt der Kercken met hem op't Casteel hadde ghebraght / op dattet met spot vande ketters niet en soude ombehoorzijck ghetraecteert wordē / ghelijck henne Goddeloose maniere is. Somma / sy-naer alle die op't Casteel waren / om dat sy der ketters trouwe niet en betrouwdē / hebben hen al-soo gheschickt / oft sy stracks hadden moeten steruen. De Geusen dan als sy nu in ghetrocken waren / hebben ander-werk ten heylighen beloft / sy souden het contract dat sy ghelwozē hadden onderhouden. Marinus selue de Capiteyn in't in-comen vander poorten de handt gheuende aen eenen die daer omtrent stondt Hessel van Est / sprak aldus: En hebt gheen vzele: dat ick beloft hebbe / beloue ick nu noch eens / ende ick verbinde mijn trouwe met mijnen eedt / dat ick allen den ghenen

die op't Casteel zijn cleyne ende groote/ gheestelijck
 ende wereldtliche mijn contract houden sal. Allee-
 melck moet ghy hier een weynigh bliuen. Hier
 mede met syn volck binnen comende / doet hy hen
 allen die in't Casteel waren by een vergaderen in een
 plaetse die viercantigh was in't midden van't Ca-
 steel. Al-waer ter-stondt de soldaten met groot ghe-
 dzups als grijpende woluen op de ghevanghenen
 gheballen zijn / om elcks cleederen ende bypdelts te
 onder-soecken / oft sy noch eenigh gheldt by hen ghe-
 houden moghtē hebben / om hen t'selue af te nemen.
 Onder dese soldaten warender vele die langhe te
 beuren / om hen mis-daden teghen de Goddelijcke
 ende Coninghliche Maesteyt / ballinghen ghe-
 maect oft van selfs wegh-ghetrocken waren. Dit
 ghespys is van t'beginssel der ghevanghenissen de
 alder-wreedtste gheweest teghen de gheestelijcke
 perfoonen / by-sonder teghen de Minder-broeders/
 die sy seer onghenadelijck ende ongheschicktelijck
 trocken ende fleurden / ende seer nauw onder-soch-
 ten om eenigh gheldt by hen te vinden / de welcke
 deur hun professie al soo arm zijn van ghelde / dat sy
 hen oock wachten van t'selue te handelen. Niet te
 min dat sy niet en haddē en consten sy hen met geen
 gheweldt ghenemen. Bouen alle d'andere quelden
 sy seer den Vicarium oft stadt-houder vanden Gar-
 diaen / ghenoeit P. Hieronymus / een degehijck eer-
 weerdigh oudt man (by auenturen om dat sy ver-
 moedden dat hy Gardiaen was) hem metten halle
 grijpēde met gheweldt ende seer quellende om van
 hem gheldt te crijghen / d'welck hy (als een die om
 Christus liefde arm was) niet en hadde . Cortz
 daer naer wierden alle de ghevanghenē t'samen in-
 de keuken ghedzeuen. Ende van daer weder-om in
 een groote wijde sale. Hier in quam de Capiteyn
 Marinus /

Marinus / ende op dat hy hem dies te vreselijcker soude toonen aen de ghevanghenen / hadde inder handt een bloot sweerd / veur hem gingh een bozgher van Gorcom die met de soldaten op't Casteel ghecomen was / dzaghende een brandende toztse / want het noch nacht was / ende hy seyde al-dus : Ghelijck ick hier nu gae veur mijn Heer den Capitayn / al-soo heb ick dese veur-ledene daghen met dese selue toztse ghegaen inde processie veur t'heyligh Sacrament . Ende ick ben de vierde gheweest die my verstant heb op't Casteel te comen . Dit riep dese mensche met grooter goddeloosheydt ende onbeschaemtheydt opentlijck inde teghen-wozdigheydt van sijn ghevanghene mede-bozghers / daer hy ghenoech te kinnen gaf / oft sijn leelijcke ghevepustheydt / oft emmers sijn groote lichtveerdigheydt / die in al-sulcke groote ende ghewichtighe saecke / op soo rozten tijdt / alst' feest-dagh van t'heyligh Sacrament gheleden was / al-soo was verandert ende sy seluen soo contrarie gheworden . Doe wel t'ghene dat dese zene sprak met de woorden / dat gauen vele andere met de wercken te kenne / als sy soo lichtelijck / ende met al-soo groote licht-veerdigheydt (daer-men hem niet ghenoech af en can verwonderen) hebben toe-ghelaten ende met beyden armen aen-gherepen een nieuwe religie / soo verscheyden vande ghene die sy te veuren soo neerstelijck hadden onder houden .

CAPITTEL IX.

Versheydene schimpen die de Geusen den Catholijcken op't Casteel aen-deden.

In de veur-seyde sale wierden alle der ghevanghenen naemen op-gheteckent / ende de lijst daer
van